

НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Међународна инвестициона позиција Србије
у Т4 2012. године

Април 2013. године

Тенденција слабљења финансијске отворености Србије према остатку света од краја 2009. настављена је и у 2012. години. Финансијска отвореност земље може се исказати преко Грубел–Лојдовога индекса¹, који је на крају 2012. износио 0,55, и у односу на крај 2011, када је износио 0,58, мањи је за 0,03.

Међународна инвестициона позиција (МИП) Србије, као нето дужника према иностранству, на крају 2012. износила је 27.729,8 млн евра и у односу на крај 2011. повећана је за 8,4%, или 2.146,5 млн евра.

Негативна нето **позиција по страним директним инвестицијама**, која је на крају 2012. износила 17.619,0 млн евра, повећана је за 164,7 млн евра, с тим што су нето стране директне инвестиције у капитал смањене за 750 млн евра на рачун пораста обавеза по међукомпанијским кредитима и позајмицама од директних инвеститора у износу од 915,1 млн евра.

Негативна нето **позиција по портфолио инвестицијама**, која је износила 4.001,0 млн евра, повећана је за 1.486,2 млн евра, као последица пораста обавеза државе по издатим евробондовима.

Негативна нето **позиција по финансијским кредитима**, која је износила 19.370,8 млн евра, смањена је за 446,1 млн евра, као последица смањења стања дуга по иностраним кредитима предузећа, банака и Народне банке Србије.

Позитивна нето **позиција по готовом новцу и депозитима**, која је износила 2.995,8 млн евра, повећана је за 205,3 млн евра, при чему је стање потраживања по ефективном страном новцу у поседу становништва и привреде повећано за 123,1 млн евра, док је повећање депозита банака у иностранству било веће од повећања депозита које нерезиденти држе код домаћих банака за 82,2 млн евра.

Девизне резерве Народне банке Србије, које су износиле 10.914,2 млн евра, смањене су за 1.143,5 млн евра.

Обавезе државе по повученим **средствима СПВ**, које су износиле 452,3 млн евра, смањене су за седам млн евра.

Страна финансијска актива (у даљем тексту: актива), која је износила 17.232,3 млн евра, смањена је за 3,2%, или 565,6 млн евра. **Страна финансијска пасива** (у даљем тексту: пасива), која је износила 44.962,1 млн евра, повећана је за 3,6%, или 1.581,0 млн евра. У четвртм тромесечју, негативна МИП је остала непромењена, с обзиром на то да је пораст активе од 1.128,6 млн евра реализован у готово истом износу као повећање пасиве (1.123,6 млн евра).

У структури укупне активе доминира учешће девизних резерви Народне банке Србије са 63,3%, или 10.914,2 млн евра, следе депозити банака и ефективни страни новац у поседу резидената са 24,3%, или 4.182,6 млн евра, док учешће директних инвестиција резидената у иностранству износи 9,7%, или 1.670,8 млн евра. Кредитирање нерезидената кроз одобравање финансијских и трговинских кредита или инвестирање у дужничке хартије од вредности мањег је обима.

У структури укупне пасиве највећи значај имају обавезе по иностраним финансијским кредитима, које су одобрили МФО, стране владе, нерезиденти банака и власнички неповезани инострани партнери, са учешћем од 43,4%, или 19.491,9 млн евра. Учешће страних директних инвестиција нерезидената у укупној пасиви износи 42,9%, или 19.289,8 млн евра, при чему су инвестиције у власнички капитал 29,7% укупне пасиве, или 13.368,0 млн евра, док су преосталих 10,2%, или 4.589,8 млн евра, обавезе по међукомпанијским задужењима. Учешће портфолио инвестиција (највећим делом обавезе по издатим дужничким хартијама од вредности) износи 9,0% укупне пасиве, или 4.033,9 евра. Обавезе по готовом новцу и депозитима, трговинским кредитима, коришћеним средствима СПВ, осигурању и пензијама и остале обавезе мањег су обима.

¹ Грубел–Лојдов индекс узима вредности од 0 до 1, зависно од степена отворености земље према иностранству: $GL\ index = 1 - \{[A - P]/(A + P)\}$, где је А – укупна спољна финансијска актива посматране земље и L – укупна спољна финансијска пасива посматране земље. Високе вредности индекса указују на већу изложеност посматране земље иностраном капиталу и истовремено на висока улагања домаћег капитала у иностранству.

Позитивна **позиција Народне банке Србије**, као нето кредитора према иностранству, на крају 2012. износила је 9.464,6 млн евра и у односу на крај 2011. смањена је за 8,7%, или 906,1 млн евра, као последица смањења девизних резерви Народне банке Србије за 1.143,5 млн евра, на страни активе, и отплате дуга по иностраним кредитима за 237,4 млн евра, на страни пасиве. Посматрано само у четвртом тромесечју, позитивна позиција Народне банке Србије повећана је за 1.217,5 млн евра, с обзиром на то да су девизне резерве Народне банке Србије повећане за 1.081,1 млн евра, а дуг по иностраним кредитима отплаћен у износу од 136,4 млн евра.

Актива Народне банке Србије је крајем 2012. износила 10.914,2 млн евра и састојала се искључиво од девизних резерви Народне банке Србије. Пасива Народне банке Србије, која је износила 1.449,5 млн евра, састојала се искључиво од обавеза по иностраним кредитима Народне банке Србије према ММФ-у и осталим владама.

Негативна **позиција јавног сектора**, као нето дужника према иностранству, на крају 2012. износила је 11.719,3 млн евра и у односу на крај 2011. повећана је за 19,3%, или 1.894,3 млн евра, највећим делом као последица пораста обавеза према нерезидентима по дугорочним хартијама од вредности које је издала држава, у износу од 1.487,5 млн евра, и пораста обавеза по иностраним финансијским кредитима, у износу од 415,6 млн евра. У четвртом тромесечју, негативна позиција јавног сектора повећана је за 1.522,3 млн евра, углавном као последица пораста обавеза државе по издатим дужничким хартијама од вредности за 1.412,0 млн евра и пораста обавеза по иностраним кредитима за 120,2 млн евра, док су обавезе по повученој алокацији СПВ смањене за 10,0 млн евра.

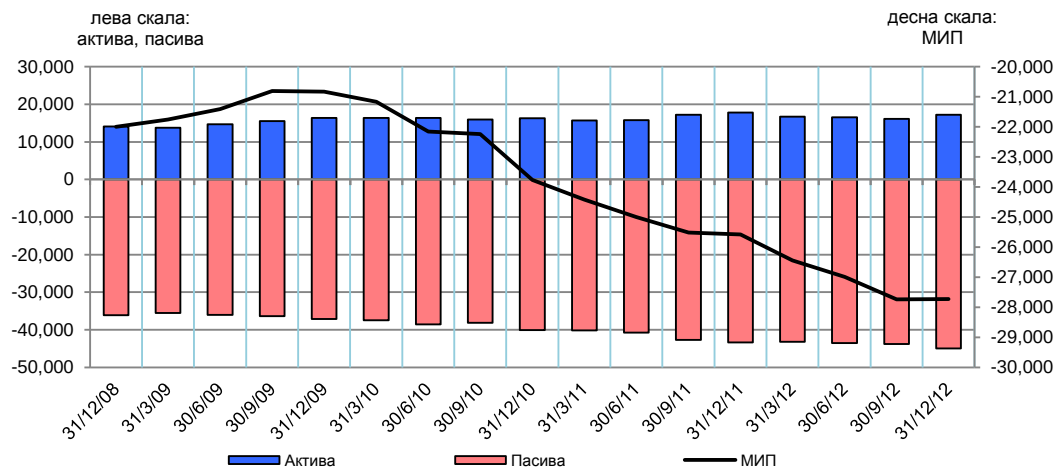
Актива јавног сектора је крајем 2012. износила 26,3 млн евра, од чега су стране директне инвестиције (улагања у некретнине, најчешће амбасаде и остала дипломатска представништва) износиле 15,6 млн евра, потраживања по дугорочним дужничким хартијама од вредности 1,7 млн евра, а потраживања по одобреним кредитима нерезидентима 9,0 млн евра. Пасива јавног сектора износила је 11.745,6 млн евра, од чега се 3.743,1 млн евра односи на обавезе по издатим дугорочним хартијама од вредности, 7.549,4 млн евра на обавезе по иностраним финансијским кредитима и 452,3 млн евра на обавезе по коришћеним средствима СПВ.

Негативна **позиција банака**, као нето дужника према иностранству, на крају 2012. износила је 8.099,8 млн евра и у односу на крај 2011. смањена је за 3,9%, или 328,8 млн евра, као последица пораста активе банака за 272,3 млн евра, посебно раста депозита које домаће банке држе у иностранству и пораста потраживања по нерезидентним дужничким хартијама од вредности које банке држе у свом портфолију и смањења пасиве банака за 56,5 млн евра, посебно смањења обавеза по иностраним финансијским кредитима. У четвртом тромесечју, негативна позиција банака повећана је за 174,9 млн евра, углавном као последица пораста обавеза по готовом новцу и депозитима које нерезиденти држе код домаћих банака и пораста страних директних инвестиција у домаће банке.

Актива банака је крајем 2012. износила 1.456,9 млн евра, од чега су потраживања по депозитима домаћих банака у иностранству 1.301,9 млн евра, потраживања по одобреним кредитима нерезидентима 73,7 млн евра, стране директне инвестиције 51,4 млн евра и потраживања по краткорочним хартијама од вредности које банке држе у свом портфолију 29,9 млн евра. Пасива банака је износила 9.556,8 млн евра, од чега су стране директне инвестиције 4.465,1 млн евра, обавезе по иностраним кредитима 3.672,4 млн евра, обавезе по дужничким хартијама од вредности које нерезиденти држе у свом портфолију 219,4 млн евра и портфолио инвестиције у капитал 13,0 млн евра.

Негативна **позиција осталих сектора** (предузећа и становништва), као нето дужника према иностранству, на крају 2012. износила је 17.375,3 млн евра и у односу на крај 2011. смањена је за 1,8%, или 325,1 млн евра, као последица пораста активе осталих сектора за 303,9 млн евра, посебно пораста ефективног страног новца који држе нерезиденти, пораста потраживања од нерезидената по финансијским и трговинским кредитима и пораста страних директних инвестиција у иностранству и смањења пасиве осталих сектора за 21,2 млн евра, посебно смањења обавеза по иностраним финансијским кредитима. У четвртом тромесечју, негативна позиција осталих сектора смањена је за 484,6 млн евра, углавном као последица смањења обавеза по иностраним финансијским кредитима и смањења страних директних инвестиција у земљи.

Актива осталих сектора је крајем 2012. износила 4.834,9 млн евра, од чега је стање потраживања по ефективном страном новцу у поседу становништва и привреде 2.880,7 млн евра, стање директних инвестиција резидената у иностранству 1.603,8 млн евра, потраживања по одобреним трговинским кредитима 268,3 млн евра, док је стање портфолио инвестиција резидената у иностранству, стање потраживања по финансијским кредитима, потраживања по осигурању и остала потраживања мање значајно.

				(Прелиминарни подаци)								
				МИП			Актива			Пасива		
				31.12.11	30.9.12	31.12.12	31.12.11	30.9.12	31.12.12	31.12.11	30.9.12	31.12.12
у милионима ЕУР				10.370,8	8.247,1	9.464,6	12.057,7	9.833,1	10.914,2	1.686,9	1.585,9	1.449,5
Народна банка				-1.686,9	-1.585,9	-1.449,5				1.686,9	1.585,9	1.449,5
Финансијски кредити				12.057,7	9.833,1	10.914,2	12.057,7	9.833,1	10.914,2			
Резервна актива												
Јавни сектор				-9.825,0	-10.197,1	-11.719,3	24,5	26,4	26,3	9.849,5	10.223,4	11.745,6
Директне инвестиције				14,0	15,6	15,6	14,0	15,6	15,6			
Портфолио инвестиције				-2.254,7	-2.330,2	-3.742,2	1,7	1,7	1,7	2.256,4	2.331,9	3.743,8
Дужничке ХОВ				-2.254,7	-2.330,2	-3.742,2	1,7	1,7	1,7	2.256,4	2.331,9	3.743,8
Финансијски кредити				-7.125,0	-7.420,1	-7.540,4	8,8	9,1	9,0	7.133,8	7.429,2	7.549,4
Трговински кредити и аванси				0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Специјална права вучења				-459,3	-462,4	-452,3				459,3	462,4	452,3
Банке и друге финансијске институције				-8.428,6	-7.924,9	-8.099,8	1.184,7	1.362,6	1.456,9	9.613,3	9.287,5	9.556,8
Директне инвестиције				-4.432,3	-4.327,8	-4.413,7	51,6	51,4	51,4	4.483,9	4.379,1	4.465,1
Власнички капитал и акције инвест. фондова				-4.388,9	-4.266,8	-4.336,6	51,2	51,1	51,2	4.440,1	4.317,9	4.387,8
Конверзија дуга у капитал				-30,6	-46,9	-61,9				30,6	46,9	61,9
Остали капитал				-12,8	-14,1	-15,2	0,3	0,2	0,2	13,1	14,3	15,4
Портфолио инвестиције				-209,4	-202,1	-202,5	0,4	29,9	29,9	209,8	232,0	232,4
Власнички капитал и акције инвест. фондова				0,0	0,0	0,0					0,0	0,0
Конверзија дуга у капитал				0,0	-13,0	-13,0					13,0	13,0
Дужничке ХОВ				-209,4	-189,1	-189,5	0,4	29,9	29,9	209,8	219,0	219,4
Финансијски деривати							n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a
Готов новац и депозити				32,9	271,2	115,1	1.047,1	1.202,8	1.301,9	1.014,2	931,6	1.186,8
Финансијски кредити				-3.819,6	-3.666,1	-3.598,5	85,6	78,5	73,7	3.905,2	3.744,6	3.672,2
Трговински кредити и аванси				-0,2	-0,2	-0,2				0,2	0,2	0,2
Остали сектори				-17.700,5	-17.860,0	-17.375,3	4.531,0	4.881,7	4.834,9	22.231,4	22.741,6	22.210,2
Директне инвестиције				-13.036,0	-13.482,2	-13.220,9	1.550,1	1.592,2	1.603,8	14.586,1	15.074,4	14.824,7
Власнички капитал и акције инвест. фондова				-8.469,6	-7.479,3	-7.516,2	1.416,9	1.453,2	1.464,0	9.886,4	8.932,5	8.980,2
Конверзија дуга у капитал				-62,9	-80,7	-265,3				62,9	80,7	265,3
Реинвестирана добит				-110,6	-366,7	-21,5	60,8	60,8	60,8	171,4	427,5	82,2
Остали капитал				-718,1	-815,9	-828,1	72,4	78,2	79,0	790,5	894,2	907,1
Међукомпанијско задужевање				-3.674,7	-4.739,6	-4.589,8				3.674,7	4.739,6	4.589,8
Портфолио инвестиције				-50,7	-54,7	-56,3	5,3	1,4	1,3	56,1	56,1	57,7
Власнички капитал и акције инвест. фондова				0,0	0,0	0,0		0,0	0,0			
Конверзија дуга у капитал				-35,1	-36,3	-37,8				35,1	36,3	37,8
Дужничке ХОВ				-15,6	-18,4	-18,6	5,3	1,4	1,3	21,0	19,8	19,9
Готов новац и депозити				2.757,6	2.951,8	2.880,7	2.757,6	2.951,8	2.880,7			
Финансијски кредити				-7.185,5	-7.068,8	-6.782,4	24,4	40,4	38,4	7.209,9	7.109,2	6.820,8
Трговински кредити и аванси				-181,9	-216,1	-199,3	178,0	252,3	268,3	359,9	468,4	467,6
Осигурање, пензије и станд. гаранцијске шеме				-3,9	20,1	10,2	15,5	32,0	26,6	19,5	11,9	16,5
Остала потраживања/обавезе				0,0	-10,0	-7,1	0,0	11,7	15,8	0,0	21,7	23,0
УКУПНО				-25.583,3	-27.734,8	-27.729,8	17.797,9	16.103,7	17.232,3	43.381,2	43.838,5	44.962,1

Извор: Народна банка Србије